

ЖТН АР09258770 «Түйе шешегіне қарсы инактивтелген вакцина жасау технологиясын әзірлеу»

Жоба жетекшісі: Жугунисов К. Д. PhD

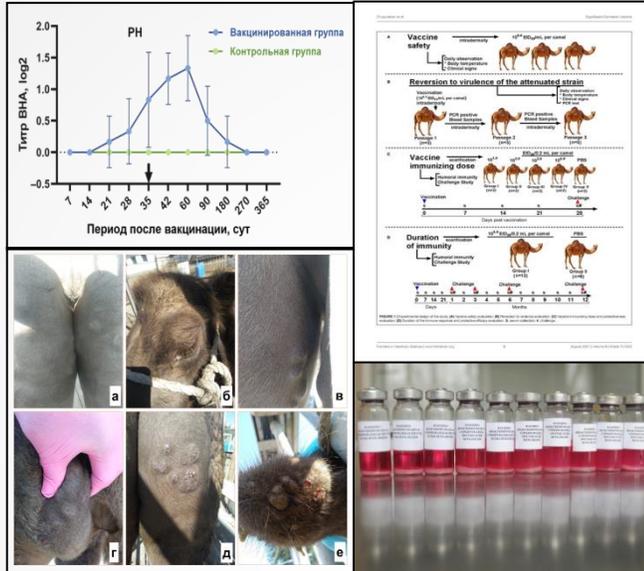

Жұмыстың мақсаты

Түйе шешегіне қарсы инактивтелген вакцина жасау технологиясын әзірлеу.

Нәтижелері

Зерттеу барысында инактивтелген вакцинаны жасау үшін эпидемиялық өзекті штамм таңдалды. Қозының бүйрек жасушаларының культурасында вирус штаммын өсіру параметрлері пысықталды, сондай-ақ бета-пропиолактонды пайдалана отырып, ТШВ инактивациялау режимі пысықталды. Әзірленген вакцина екінші иммундаудан кейін 90 күн ішінде жануарларда ТШ вирусына гуморальды иммундық жауап берді, бірақ вакцинациядан кейін 180-ден 365 күнге дейін таңдалған сарысуды одан әрі зерттеу вакцинацияланған жануарлардың денесінде ВБА жоқтығын көрсетті. Гуморальдық иммунитеттің жоқтығына қарамастан, вакцинацияланған жануарлар эксперименттік инфекция кезінде вирулентті вирусқа қарсы тұрды, бұл вакцинациядан кейін тіпті 180 және 365 күн ішінде иммунизацияланған жануарлардың денесінде жасушалық иммунитеттің шиеленісі мен ұзақтығының болуын растайды.

Міндеттері

- ✓ Вакцина жасау үшін штаммды таңдау;
- ✓ Инактиванттарды таңдау және вирусты инактивациялаудың оңтайлы параметрлерін анықтау;
- ✓ Инактивтелген вакцина құрамындағы адьюванттарды іріктеу және қауіпсіздік пен иммуностимуляциялық тиімділікті бағалау;
- ✓ ТШВ-ға қарсы әзірленген вакцинаның иммуногендік қасиеттерін анықтау;
- ✓ Әзірленген вакцинаны әртүрлі температуралық-уақыттық режимдерде сақтау шарттары мен мерзімдерін анықтау;
- ✓ Түйе шешегіне қарсы әзірленген вакцинаны дайындау технологиясына институт-ішілік комиссиялық сынақ жүргізу.

Жарияланымдар тізімі

- Мамбеталиев М., Булатов Е.А., Килибаев С.С., Жугунисов К.Д. Биологические характеристики вируса оспы верблюдов и профилактика /монография// ТОО «Асыл кітап». – 2021. – 216 с. ISBN 978–601–7667–31–3
- Zhugunissof K, Kilibayev S, Mambetaliyev M, Zakarya K, Kassenov M, Abduraimov Y, Bulatov Y, Azanbekova M, Absatova Z, Abeuov K, Nurgaziev R, Renukaradhya GJ, Tabynov K. Development and Evaluation of a Live Attenuated Egg-Based Camel pox Vaccine. Front Vet Sci. 2021. doi: 10.3389/fvets.2021.721023. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34485443/>
- Жугунисов К.Д., Мамбеталиев М.А., Азанбекова М.А., Кенжебаева М.К., Килибаев С.С., Туысканова М.С., Джапашева А.С., Омуртай А.Д., Табыс Ш.Т. Выделение нового штамма М-2020 вируса оспы верблюдов (Poxviridae: Orthoroxvirus: Camel pox virus) в Республике Казахстан и изучение его репродукции на различных биологических системах. Вопросы вирусологии. 2022; 67(1): 77-86. DOI:<https://doi.org/10.36233/0507-4088-100> <https://elpub.ru/elpub-article/virusjour/598>
- Sarsenkulova N.A., Tuyskanova M. S., Tabys Sh. T., Hussen J, Zhugunissof K. Development of optimal parameters of inactivation of camel pox virus. Ғылым және Білім, Том 1, № 4 (69) 2022, 62-69 стр. <https://ojs.wkau.kz/index.php/gbj/article/view/1063>
- Zhugunissof K, Mambetaliyev M, Sarsenkulova N, Tabys S, Kenzhebaeva M, Issimov A, Abduraimov Y. Development of an Inactivated Camel pox Vaccine from Attenuated Camel pox Virus Strain: Safety and Protection in Camels. Animals (Basel). 2023 Apr 30;13(9):1513. doi: 10.3390/ani13091513. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC10177572/>
- Патент на полезную модель №8203, (21) 2023/0054.2, (22) 23.01.2023, (45) 26.01.2024. Способ изготовления вакцины против оспы верблюдов. /Авторы: Абдураимов Е.О., Жугунисов К.Д., Мамбеталиев М., Кенжебаева М.К., Табыс Ш.Т., Сәрсенқұлова Н.А.//